

Een introductie op mijn onderzoek betreffende het West-Semitische en Paleo-Hebreeuwse schrift

Gebruikt door de Aartsvaders, Mozes en de koningen van Israël

André H. Roosma

1st CONCEPT WerkDocument

2024-03-19

laatst bijgewerkt: 2024-03-19

(eerste Engelse versie: 2024-03-04)

Van studie van de Hebreeuwse Bijbel naar studie van het schrift van Mozes

Het was in de vroege jaren zeventig dat ik persoonlijk kennismakte met het feit dat de God van de Bijbel er echt is. Vervolgens raakte ik behoorlijk intensief betrokken bij het bestuderen van de Bijbel. Nu moet u weten dat ik iemand ben die niet snel tevreden is met oppervlakkige antwoorden. Ik zoek altijd naar manieren om zaken dieper te onderzoeken. Het grootste deel van mijn professionele carrière heb ik in wetenschappelijk onderzoek gewerkt. Dus toen de eerste 'Online Bijbel' op diskettes en op een cd-rom beschikbaar kwam tegen het einde van de jaren tachtig, omarmde ik die eenvoudiger manier om nog beter te kijken naar de manier waarop dingen geschreven waren in de originele Hebreeuwse, Aramese of Griekse tekst. Later bood het internet mij een steeds groter aantal aanvullende instrumenten om de originele teksten te bestuderen, vertaalopties te vergelijken en veel verder te duiken in de cultuur van het Midden-Oosten in de tijd dat de Bijbel werd geschreven.

Vanaf eind 2006 kwam er een einde aan mijn carrière als onderzoeker elders en kreeg ik de tijd om het Bijbels Hebreeuws en de achtergronden van de Bijbel nog dieper te bestuderen. Al snel bracht dat mij ertoe een diepgaande studie te doen van de Naam van God, יהוה, in de *Tanakh* - het Hebreeuwse Eerste Testament van de Bijbel. Het werd een levensveranderend project om die grote en belangrijkste Naam te bestuderen die bijna 7000 keer in de Bijbel voorkomt (terwijl de meeste vertalingen deze hebben verwijderd en vervangen door een eenvoudige titel zoals HEER). Mijn zoektocht naar de betekenis van deze prachtige Naam bracht ongekende schatten naar de oppervlakte. Later bracht mijn zoektocht naar de oorspronkelijke uitspraak mijn onderzoek steeds verder terug in de tijd. Op dat moment ontdekte ik dat de Joden (de mensen uit het koninkrijk *Jahudah*) tijdens hun Babylonische ballingschap in de 6e eeuw voor Christus hun oorspronkelijke Paleo-Hebreeuwse schrift min of meer vergaten en gewend raakten aan het keizerlijk Aramese schrift van hun onderdrukkers (ook Assyrisch genoemd; Hebreeuws: אַשּׁוּרִי קְטָב, *ktabh ashuri*). Toen ze naar hun thuisland terugkeerden, werd de Bijbel zoals die op dat moment was (tot aan Ezra en Nehemia) vanuit het Paleo-Hebreeuws getranscribeerd naar dit nieuwe Aramese schrift, dat we tegenwoordig 'Bijbels Hebreeuws' noemen. Alleen tijdens Joodse opstanden tegen de onderdrukkende Grieken of Romeinen werd soms nog het oude Paleo-Hebreeuwse schrift gebruikt - b.v. op munten - uit een verlangen om de oorspronkelijke Joodse cultuur te behouden. Sommige schriftgeleerden bleven het oude schrift nog een paar eeuwen gebruiken. In de beroemde grotten van Qumran werden nog steeds kleine fragmenten van Bijbel-boeken in het oude Paleo-Hebreeuws gevonden. Ook de Samaritanen (Noord-Israëlieten), die er erg op gebrand zijn hun oude tradities in stand te houden, gebruiken nog steeds een variant van het Paleo-Hebreeuwse schrift in hun 'Samaritaanse Thora' en andere religieuze geschriften.

Het eerdere Paleo-Hebreeuwse schrift, zoals het op grote schaal functioneerde in Groot-Israël in de tijd van de koningen (ongeveer 1000-600 v.Chr.), verschilde in veel karakters behoorlijk van het latere Aramese schrift. Ongeveer hetzelfde schrift werd in het zojuist genoemde tijdsbestek gebruikt door de Feniciërs en verschillende andere landen rond Israël (zoals de Moabieten).

Als we verder teruggaan naar de tijd van Mozes en de aartsvaders, worden de archeologische vondsten schaarser. Alles wat uit die tijd op papyrus of perkament was geschreven, lijkt verloren te zijn gegaan. Tot nu toe zijn alleen in steen gebeitelde inscripties gevonden, en enkele teksten in inkt op potscherven. Veel taalkundigen en archeologen hebben geprobeerd de gevonden karakters uit die tijd (ongeveer 2000-1000 v.Chr.) te koppelen aan de karakters van het latere Paleo-Hebreeuwse

schrift. Dat deden ze voornamelijk door te kijken naar overeenkomsten in vorm, en door te proberen bekende vroeg-Hebreeuwse woorden en namen uit de inscripties te herkennen. In de tijd van dit schrift had de divergentie van het Hebreeuws, Aramees, Arabisch en diverse andere talen in de West-Semitische taalgroep nog nauwelijks plaatsgevonden. Er is in taalkundig onderzoek bijvoorbeeld vast te stellen dat het Hebreeuws pas als taal begon af te wijken van de rest rond de tijd dat Israël als volk of natie werd gevormd tijdens hun uittocht uit Egypte. Dit oude schrift kan daarom het beste worden aangeduid als West-Semitisch, omdat het de drager was van de West-Semitische taal van die tijd.

Verdere studie van het West-Semitische schrift

Wat mij al vroeg opviel, was het feit dat de karakters of tekens uit dit West-Semitische schrift duidelijk alledaagse dingen uit die tijd weergeven (een koeienkop, een persoon, een palmboom, de indeling van een hut, een deur, enz.).

Nu was het zo, dat in de tijd dat ik dit onderzoek deed, ik al wist dat de meeste schriftsoorten in de wereld ooi begonnen als pictografisch schrift. Bekend als zodanig is het Chinees, waarmee ik kennis had gemaakt toen ik in de jaren tachtig Japan en China bezocht. Een ander schrift dat als pictografisch begon, was het Sumerisch (gebruikt in Mesopotamië, het moderne Irak). Later evolueerde dit naar [het Sumerische spijkerschrift](#), dat evolueerde naar een logo-syllabisch schrift en vervolgens werd geleend door de Akkadiërs, en verder evolueerde naar het Assyrische spijkerschrift. Egyptische schriften begonnen met de beroemde Egyptische hiërogliefen – heel duidelijk een pictografisch/ideografisch schrift. Enzovoort. Toen ik dit zag, besloot ik dieper onderzoek te doen naar de cultuur van de vroege Israëlieten en de wereld om hen heen, om de associaties te vinden die de Semieten in die tijd mogelijk hadden met deze pictogrammen of symbolen.

Al snel waren er verschillende woorden die me lieten zien dat dit schrift heel goed pictografisch kon zijn, in de zin dat de combinatie van de afbeeldingen de betekenis van een woord liet zien. Met andere woorden: de betekenis van de woorden was direct duidelijk uit de plaatjes. Ik zal u een paar voorbeelden geven. Het West-Semitische (en later Hebreeuwse, Aramese, Arabische, etc.) concept van een 'ab, dat wil zeggen: een vader of stichter, is dat hij de sterke man is van een 'huis' – een gezin, en ook achter een stichting of andere groep mensen. Het sterkste dier in het Nabije Oosten rond 2000 voor Christus was de oer-os met een schouderhoogte van bijna 2 meter – een dier dat je adem voor een milliseconde in je keel liet stoppen. Daarom is de klank van deze letter de glottisslag: ' (Engels: *glottal stop*, een beetje zoals bij ons tussen *zee* en *en* in *zeeën*). Merk op dat er in die tijd voor paleizen in Mesopotamië en in heel die regio geen standbeelden van leeuwen stonden zoals in latere dagen, maar beelden van indrukwekkende ossen (oerossen) of ossenkoppen om sublieme macht uit te beelden! Een gezin werd geïdentificeerd met een huis - *bet/bait* (het symbool toont de indeling van de meest eenvoudige hut met een vrouwen- en een mannenafdeling). Dus als het woord 'ab (vader/stichter) wordt geschreven als   - ossenkop – huis, oftewel: de machtige van de familie, komt dit volledig overeen met dit schrift als een pictografisch schrift te zien. Hetzelfde geldt voor   - 'el - God, Die de grootste herder is, waarbij een herder hier wordt aangeduid met een herdersstaf: - *lamed*. De originele letter (of) - *péh* ben ik gaan herkennen als een luchtopening (heb je ooit de donkerbruine bedoeïenententen in de zon van het Midden-Oosten gezien? Ze hebben dringend luchtopeningen tussen de tentdoeken nodig – het concept was essentieel!) Onze belangrijkste persoonlijke luchtopening is onze neus: koppel de ossenkop aan een luchtopening en je krijgt het West-Semitische woord 'aph - neus. Onze mond is de luchtopening waarmee we God aanbidden en ons verheugen: - *hé* of *áh*, vandaar het woord: - *péh*. Is de baarmoeder/buik: - *beten* niet: iets dat als een huis (- *bet*) omringt en beschermt (- *tet*) het vroege leven van iemands nakomelingen / zaad in zijn vroege stadia (- *nun* – in Bijbels Hebreeuws het woord voor doorgaan, voortzetten, vermeerderen, zich voortplanten)? Et cetera.

Dit bracht mij ertoe de West-Semitische inscripties en de cultuur van die tijd veel verder te onderzoeken. Het internet heeft mij enorm geholpen door de ruime beschikbaarheid van origineel materiaal in het West-Semitische en Paleo-Hebreeuwse schrift, honderden boeken geschreven door mensen die archeologisch onderzoek deden in het Midden-Oosten, woordenboeken van het Hebreeuws en verschillende verwante Semitische talen (zoals Aramees, Arabisch, Akkadisch) die ook helpen bij het reconstrueren van de oude West-Semitische vormen van de woorden. Heeft u zich trouwens ooit gerealiseerd dat ons woord wijn, Engels: wine, Duits: Wein, Frans vin, et cetera - allemaal heel duidelijk verwant zijn aan het ruim 3500 jaar oude West-Semitische   - *wajin* (van druiven: fruit/zaad op de zijtak/-arm van een stok in de grond), en dat, ondanks de latere verandering in het Hebreeuws in *jajin*? De Europese woorden hebben zelfs de originele letters vrij nauwkeurig bewaard.

Archeologie en het West-Semitische schrift, en andere zienswijzen

Een belangrijke observatie om te vermelden betreft de plaatsen en data waar archeologisch onderzoek stukjes tekst in het West-Semitische schrift heeft gevonden. Het is gevonden in Israël (sommigen noemden dit het oude Kanaänitische schrift), in de Sinai (sommige mensen spraken van een Sinaitisch schrift) en in Egypte. Soortgelijke stukken zijn gevonden ten noorden en noordoosten van Israël¹. Alle archeologen schrijven ze toe aan een Semitisch volk (o.a. 'Semitische mijnwerkers in dienst van de Egyptenaren'). Het tijdsbestek waaruit deze vondsten dateren is ongeveer 2000-1200 voor Christus. De oudste vondsten stammen dus uit de tijd van 'Abraham en volgen grotendeels routes waar hij reisde. De meeste vondsten in Egypte en de Sinai- vallen samen met de tijd dat de Israëlieten over Egypte regeerden en later in Egyptische slavernij werden vastgehouden. Veel egyptologen en ook anderen denken dat de symbolen van deze Semieten (ook bekend als de [Hyksos](#)²) geïnspireerd zijn door de Egyptische hiërogliefen. De datering én de gelijkenis met oudere syllabische schriften ten noorden van Israël maken dit naar mijn mening onwaarschijnlijk. Een andere reden waarom ik deze hypothese van Egyptische oorsprong of inspiratie niet geloof, is dat er voldoende voorbeelden zijn van afbeeldingen uit de Semitische gemeenschappen die als model voor de pictogrammen kunnen dienen. Een heel duidelijk voorbeeld is dat van de vroege West-Semitische *samekh* en *sin* (de twee vielen mijns inziens oorspronkelijk samen). Op allerlei artefacten zijn afbeeldingen van dadelpalmen aangetroffen, vaak geassocieerd met de levensboom. De meest gebruikelijke manier om een dadelpalm af te beelden was als een grote, vrij dunne stengel, met zeven takken of

bladeren aan de bovenkant, meestal drie aan elke kant, één in het midden. De afbeelding hier rechts is een rolstempel uit Mesopotamië, ongeveer 2100 voor Christus, waar de palm zeven takken heeft, drie aan de rechterkant en vier aan de linkerkant (de stempel toont duidelijk een Mesopotamische variant van de verleidingsscène uit

Genesis 3, met Eva, Adam, de slang en de levensboom verward met de boom van kennis van goed en kwaad). In het West-Semitisch en Paleo-Hebreeuws vinden we de *samekh* als volgt geschreven: 𐤎. De hoofdstam is langer (hoger) dan enig ander karakter. Voor mij is het heel duidelijk dat het de lange en hoge palmboom afbeeldt – een van de meest voorkomende bomen in Israël, de Sinai en Egypte, en het symbool van Israël op munten e.d. door vele eeuwen heen. De meeste woorden, ermee gevormd, hebben in zich het idee van de levensboom, of de belangrijkste toepassingen van de palmboom (de stam als paal/steunpilaar, de bladeren als dekking, enz.). De manier waarop klassieke Egyptologen dit *samekh/sin*-teken zien, is door het te relateren aan een – mijns inziens nogal afwijkende – Egyptische hiëroglief die een zeer cultisch object aanduidt dat naar verluidt bestaat uit drie wervels van een of andere Egyptische afgod, gevuld met mannelijk sperma: de *Djed kolom* of *Tet pilaar*: 𐦎 ... Sorry, maar ik zie niet in hoe Israëlieten of andere Semitische mensen dat als voorbeeld zouden gebruiken of zelfs maar nodig zouden hebben en niet de heel gewone alledaagse dadelpalm als model zouden gebruiken... Hetzelfde geldt voor alle andere artefacten die als model voor de pictogrammen werden gebruikt.

Woord-vorming en de oorsprong van taal

Veel wetenschappers gaan mijns inziens te veel uit van een actualistisch standpunt, en vergeten de enorme ontwikkeling die aan alles is vooraf gegaan en de breedte van zaken over de wereld heen. Een voorbeeld: men heeft het over klinkers en medeklinkers, omdat dat hier en nu in onze talen een bekend onderscheid is. Wanneer ik naar een Arabier luister, hoor ik allerlei keelklanken, soms met iets van klank erin, die niet duidelijk klinker of medeklinker zijn. Gaan we ook nog eens 4000 jaar terug in de tijd, dan is alles nog weer heel anders. Als alle symbolen lettergrepen voorstellen, zoals in een fase van het Sumerische schrift, wat is het nut van het onderscheiden van klinkers en medeklinkers? De West-Semitische *Y* - *wawu* (Hebr.: ך - *wav*) is in ons schrift terechtgekomen als U én V (zelfs het onderscheid tussen die twee is nog vrij jong!), maar ook als Y en F. Klinker óf medeklinker??

¹ De Nieuw Zeelandse wetenschapper Brian Colless ziet deze laatste als voorbeelden van een gerelateerd, syllabisch schrift.

² Zie ook: Gerard Gertoux, [The Pharaoh of the Exodus Fairy tale or real history? Outcome of the investigation, Absolute chronology of Exodus, Dating the war of the Hyksos](#), en meer, beschikbaar op Academia.edu.

Mijn visie op het West-Semitische schrift en alles wat daarmee samenhangt, hangt sterk samen met mijn visie op de oorsprong van taal. De Bijbel zegt dat God Adam vroeg om namen aan de dieren te geven. Voor mij is dat een duidelijk teken dat God Adam en Eva nog niet een volledige taal had gegeven, compleet met een woordenschat van duizenden woorden en een uitgebreide grammatica; dus inclusief namen voor alle flora en fauna en dergelijke. Nee, taal evolueerde langzaam. In mijn gedachten zie ik een man en een vrouw, of ze nu het oorspronkelijke koppel van Genesis 2 waren, of een later koppel, doet er niet toe. De man zag een machtig dier met grote hoorns dat bijna elk ander dier kon verslaan. Toen hij het aan zijn vrouw probeerde uit te leggen, maakte hij een tekening van zijn machtige gehoornde kop en vertelde haar hoe zijn adem in zijn keel was gestopt: '. Dus tekende hij naast de kop van de koe een tekening van zichzelf, gesymboliseerd door een herdersstaf (hoeden was zijn ding met dieren), en zijn luchtstroom (dus:), en zei: 'a-l-ph. En het oorspronkelijke [West-Semitische woord voor os](#) (de oeros!) was geboren. Toen ze kinderen kregen, zei hij tegen zijn kind dat hij de sterke van het huis was: , en het woord 'a-b - vader was geboren. Toen hij een palmboom wilde beschrijven, tekende hij er eenvoudigweg een tekening van: en liet het geluid horen dat hij had gehoord bij het eten van een dadel, de sappige vrucht ervan: sss. Pas later beschreef iemand een mooi aspect van de palmboom gedetailleerder, door te zeggen dat het in de woestijn een geweldig teken † was dat er echt water was , dat God had gegeven, zodat je wist dat het niet alleen maar een luchtspiegeling was, en het woord   † - *tamar* was geboren (het feit dat de indrukwekkende sappige dadelrossen gezien kunnen worden als een teken † van de overvloed van God , heeft mogelijk ook aan deze naam bijgedragen). Enzovoort.

Verschillende hypotheses getest: acrofonisch versus pictografisch

Mensen hebben tegen mijn theorie ingebracht dat de pictogrammen alleen worden gebruikt met het acrofonie principe in gedachten: het zijn symbolen van dingen waarvan de eerste letter alleen bedoeld is. Het totale ding dat op het plaatje is gemodelleerd, speelt helemaal geen rol. Ik zei tegen mensen die vasthielden aan deze veronderstelling: dat is een veronderstelling, bewijs het mij. Niemand heeft het tot nu toe kunnen bewijzen! In mijn documenten lever ik echter het bewijs, of in ieder geval: ik laat zien dat het zeer waarschijnlijk is, dat mijn veronderstelling dat de pictogrammen **mogelijk** een pictografisch schrift zouden kunnen vertegenwoordigen juist is, met honderden voorbeelden van de woorden en namen die ermee zijn gevormd.

Mensen hebben betoogd dat ik **uitging** van de hypothetisch verkeerde veronderstelling dat de pictogrammen een pictografisch schrift **wouden** vertegenwoordigen. Dit is absoluut niet het geval. Ik zag zo veel voorbeelden waaruit bleek dat het wel eens een pictografisch schrift **zou kunnen** zijn, dat ik de hypothese dat de pictogrammen **mogelijk** een pictografisch schrift **wouden kunnen** vertegenwoordigen, probeerde en **testte**, en tot de conclusie kwam dat dit waarschijnlijk zo was.

Sommige mensen voerden ook aan dat het script **onmogelijk** een pictografisch/ideografisch script **kon** zijn, omdat zo'n script honderden, zo niet duizenden karakters nodig heeft. Nogmaals: dit is een **aanname**. Door basissymbolen te combineren, vormde men nieuwe woorden. Chinezen deden dat door een aantal basissymbolen te combineren tot één nieuw, complexer symbool. Zo krijg je duizenden symbolen. Het West-Semitisch deed hetzelfde, veel eenvoudiger, door lineaire aaneenschakeling van basissymbolen, op dezelfde manier waarop we nog steeds nieuwe woorden vormen door aaneenschakeling van eenvoudigere. Blijkbaar was dit mogelijk met minder dan 30 basissymbolen. De genoemde aanname kan dus veilig verworpen worden.

Een opmerking terzijde over het Rabbijns-joodse mysticisme

Het script is niet het enige dat de joden bij hun terugkeer uit Babylon meebrachten. Ze brachten ook allerlei vormen van mystiek en afgoderij met zich mee. Als gevolg hiervan is er een grote stroom van mystiek in het rabbijns-joodse geloof, waarbij het gebruikelijk is om een speciaal soort aandacht te besteden aan de letters van het Bijbels-Hebreeuwse schrift (in feite: het keizerlijk Aramese schrift; Hebreeuws: אֲשׁוּרִי קְטָב, *ktabh ashurí*). Ze kennen numerieke waarden toe aan de letters en allerlei mooie betekenissen. Dit vond zelfs zijn weg naar de christelijke leringen. In een cursus Hebreeuws die ik ooit gaf, gegeven door oprechte christenen, werd uitgelegd dat de Hebreeuwse letter ה - *hé* een huis is met een hoog, open raam naar de hemel. Dit alles komt uit occulte (voornamelijk Babylonische) bronnen, bevorderd via de *Qabbalah* - Rabbijns-joods occultisme.

In al mijn onderzoek heb ik hier volledig afstand van genomen. Het voorbeeld over de א is fantasie (niet gebaseerd op wetenschap of de Bijbel), met een occulte oorsprong, waardoor het Woord van God vaak verduisterd wordt. In werkelijkheid is de echte, originele West-Semitische bron van deze Hebreeuwse letter: ה - *hé* or *áh*. Zoals ik ontdekte, beeldt hij een persoon af die knielt of danst, met zijn of haar armen omhoog in bewondering/aanbidding, overgave, vreugde en aanbidding. We komen hem tegen in de oude werkwoordstam van 'leven': ה י ה - *hawah*; In het Hebreeuwse denken, geïnspireerd door de God van de Bijbel, leven we pas werkelijk wanneer we ontzag hebben voor God, ons aan Hem overgeven in vreugdevolle aanbidding, en met elkaar verbonden zijn (het middelste symbool י - *wav* of *wawu* - is dat van een tent pin die twee stukken tentdoek met elkaar verbindt of één maakt met de aarde, zodat de tent niet kan wegwaaien in de wind; de verbinding bevordert, net als menselijke hechting/verbinding hier, het welzijn en biedt ook veiligheid). Dit maakt het Woord van God duidelijker. Nog zo'n voorbeeld: het West-Semitische begrip van 'licht' is dat het iets krachtigs is ל, dat verbonden is י met God א: א י ל - '*or*'. Dat geeft nieuw licht op het feit dat dit het eerste is wat God schiep (Gen.1), en dat Hij wil, dat we 'in het licht' leven: in krachtige verbondenheid met Hem (vgl. Joh.15; 1 Joh.1:7). Jezus noemde Zichzelf 'Het licht van de wereld' (Joh.8:12), en Hij was inderdaad Degene (de '*aleph* - de Eerste) Die zorgde voor verbondenheid met God.

Enige van de verdere resultaten van mijn onderzoekingen

Het bovenstaande is de achtergrond van waaruit ik mijn onderzoekingen heb gedaan, en mijn artikelen geschreven:

André H. Roosma, '[De geschreven taal van Abraham, Mozes en David – Pictografische wortels en basisnoties in de structuur van het vroeg-Bijbelse schrift](#)' 📄 *Hallelu-JaH!* werkdocument over het oude (West-)Semitische en Paleo-Hebreeuwse schrift, januari 2011 (22 sept. 2014; 122 p.).

Dit is het belangrijkste document waarin ik mijn belangrijkste onderzoeksresultaten over het West-Semitische schrift tot nu toe heb samengevat, het schrift dat Mozes (Mosheh) zal hebben gebruikt om de eerste versie van de Thora te schrijven. Het is een concept; Ik sta open voor verbeterde inzichten over welke betekenissen en associaties de originele symbolen hadden voor de mensen die ze begonnen te gebruiken.

-----, '[Early development of the West-Semitic languages - Linguistic history according to science and the Bible](#)' 📄, *Hallelu-YaH* Draft Working Document, 18 Nov. 2014.

Mijn visie op de onderlinge gerelateerdheid van de Semitische talen en hun ontwikkeling en hoe ze uit elkaar zijn gaan lopen. De Bijbel, de archeologie en de taalwetenschap laten exact hetzelfde beeld zien!

-----, Driedelig artikel: '[Het schrift ging alvast vooruit – Hoe JaHUaH de weg bereidde voor het Evangelie in Griekenland en Rome al in de tijd toen Isra'el van Hem afweek](#)': [Deel I](#), 12 okt. 2015; [Deel II](#), 14 okt. 2015; [Deel III](#), 15 okt. 2015..

Hoe het West-Semitische schrift de basis werd voor het latere Griekse, Romeinse (Latijnse) en Cyrillische schrift. In onze hoofdletter A is bijv. nog steeds de ossenkop (op zijn kop) te herkennen...

[naar de Hallelu-JaH nieuws- of artikelen index](#)

Bedankt voor uw interesse!